

N:o 49.

Ank. till Riksd. kansli den 21 april 1891, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning till Helsingborgs sockerfabriksaktiebolag af ett område af Engelholms vestra kronoplantering i Kristianstads län.

(I. A.)

Enligt hvad som inhemtas af det protokoll öfver finansärenden, hvilket finnes bilagdt Kongl. Maj:ts ofvanberörda proposition (n:o 63) af den 10 innevarande månad, hade Helsingborgs sockerfabriksaktiebolag hos Kongl. Maj:t anhållit att för anläggning af en hvitbetssockerfabrik vid staden Engelholm få af Vestra flygsandsplanteringen invid nämnda stad till pris, som Kongl. Maj:t kunde finna skäligen bestämma, inköpa ett å en ansökningen bilagd, af kommissionslandtmätaren Th. Röing år 1889 upprättad karta med röd färg betecknad område om 12 hektar 42 ar, gränsande i vester till Skåne—Hallands jernväg och Engelholms jernvägsstations område, i söder till Rönneån samt i öster och norr till flygsandsplanteringen.

Till stöd för ansökningen hade bolaget, med förmälan att bolaget ingalunda förbisett den svårighet, som för områdets erhållande låge deri, att detsamma utgjorde del af kronoplantering, hufvudsakligen anført, att, då för en dylik anläggning erfordrades flytande vatten och anläggningen, för att så vidt möjligt vara alla till båtnad, borde vara belägen invid jernvägsstation, men i närheten af Engelholms jernvägsstation och invid Rönneån ej funnes enskild person tillhörig mark och ej heller tillräckligt stort obebyggdt område

af Engelholms stads egor, endast kronan vore i tillfälle att kunna lemna mark till fabriksanläggningen samt att den ifrågasatta fabriken skulle komma att, såsom förhållandet varit å andra orter, der hvitbetssockerfabriker funnes anlagda, lemna ett afsevärdt bidrag till höjande af ortens jordbruk och industri, hvarigenom statens bästa ej kunde undgå att blifva tillgodosedt.

Vid ansökningen var fogadt utdrag af protokollet hos stadsfullmäktige i Engelholm den 1 november 1889, innefattande ett enhälligt uttalande af stadsfullmäktige, att de ansåge den ifrågasatta platsen för anläggningen synnerligen lämplig och för sin del icke hade något att erinra mot att fabriken dit förlades.

Öfver ansökningen afgaf på grund af remiss domänstyrelsen den 20 februari 1890 utlåtande, hvarmed domänstyrelsen öfverlemnade i ärendet afgifna yttranden af jägmästaren i Engelholms revir, öfverjägmästaren i södra distriktet och Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Kristianstads län.

Af dessa myndigheter afstyrkte jägmästaren bifall till ansökningen af skäl hufvudsakligen, att anläggandet af en hvitbetssockerfabrik med tillhörande eldfarliga inrättningar och arbetarebostäder å den ifrågavarande platsen skulle öka den fara, som redan nu genom Skåne—Hallands jernväg förefunnes för antändning af kronoplanteringen, hvars bibehållande vore af omätlig vigt, enär utan densamma Engelholms stad och den kringliggande orten för länge sedan skulle vara begrafna under flygsanden; att kostnaden för kronoplanterings bevakning skulle betydligt stegras, om en talrik arbetarebefolkning blefve bosatt i dess närhet; samt att genom utsläppande af spillvatten från fabriken i Rönneån fisket derstädes, hvilket tillhörde kronan, skulle lida stor skada, så att kronans inkomst deraf komme att väsentligen minskas, om ej helt och hållet upphöra.

Öfverjägmästaren hade deremot icke något att erinra mot den ifrågasatta fabriksanläggningen, under förutsättning, att kronan för den mark, som komme att dertill upplåtas, erhöile en köpeskilling, som fullt motsvarade markens värde; och ansåg öfverjägmästaren, att priset kunde bestämmas i förhållande till den årliga afgäld, som erlades för vissa å Engelholms norra kronoplantering upplåtna tomtplatser.

Under anförande att i Skåne anläggandet af hvitbetssockerfabriker visat sig vara ett synnerligen godt medel till höjande af jordbruksnäringens afkastning samt att staden Engelholm, som på tre sidor omgäfvdes af en fruktbar ort i hög kultur, ganska väl egnade sig för en dylik anläggning, tillstyrkte Kongl. Maj:ts befallningshafvande bifall till ansökningen om förvärfvandet af den ifrågavarande marken. Köpeskillingen derfor ansåg Kongl. Maj:ts befallningshafvande böra antingen bestämmas i enlighet med föreskrifterna i kongl. förordningen angående jords eller lägenhets afstående för

allmänt behof den 14 april 1866 eller ock beräknas efter den afgäld, som erlades för de nyss nämnda tomtplatserna å Engelholms norra kronoplantering.

Efter att hafva lemnat en historik angående tillkomsten af flygsandsplanteringarne vid Engelholm, hvilken, belyst af två kopior af kartor, den ena upprättad år 1739 och den andra år 1869, visade att lämpliga åtgärder jemte absolut fredhållning från störande inverkningar, såsom eld, betning m. m. mäktat förändra den lättrorliga flygsanden till en ganska växtlig skogsmark, hade domänstyrelsen uti sitt utlåtande till Kongl. Maj:t erinrat, att, då fråga väckts om Skåne—Hallands jernvägs dragande öfver Engelholms vestra kronoplantering, domänstyrelsen, i likhet med Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet och stadsfullmäktige i Engelholm m. fl., hemställt, att jernvägen måtte framdragas i annan riktning än öfver flygsandsplanteringarne, men att Kongl. Maj:t icke desto mindre medgifvit jernvägsbolaget att på vissa vilkor anlägga jernvägen öfver vestra planteringen, sedan bolaget såsom skäl härför anfört, bland annat, att byggnadsarbeten redan företagits under denna förutsättning, samt att högst betydliga utgifter komme att drabba bolaget, om jernvägen skulle förläggas i annan riktning; och hade domänstyrelsen vidare anfört, att för en hvitbetssockerfabriks anläggning å samma kronoplantering emellertid ej kunde framläggas skäl af sådan art, och att den gjorda ansökningen att för ändamålet få expropriera mark syntes styrelsen i öfrigt sakna fog. Att hvitbetssockerfabriken komme att lemna ett afsevärdt bidrag till höjande af ortens jordbruk och industri, anfördes visserligen såsom ett skäl för ansökningens bifallande, men fränsedt att detta ändamål med fabriken äfven borde kunde vinnas, må hända med någon minskning af nettovinsten å företaget, om fabriken anlades på annan mark, borde, då planteringarne afgjordt visat sig nödvändiga såsom ett vilkor för jordbruket i orten och såsom ett skydd för staden Engelholm, deras bestånd ej äfventyras genom ifrågavarande fabriksanläggning. För flygsandsplanteringen måste denna anses såsom en inrättning, från hvilken kunde befaras eldsolycka med den påföljd, att hela vestra planteringen, således äfven området å motsatta sidan af jernvägen mellan hafvet och denna, ödelades. Skogselden skulle nemligen med lätthet vid torr och blåsig väderlek kasta sig öfver jernvägens område, och det stode utom menskelig magt att förhindra elden att sprida sig och att på några timmar omintetgöra mer än ett århundrades arbeten. Att hittills ej svårare eldstillbud uppstått å planteringen till följd af jernvägens anläggning och trafikering kunde lika litet som någon annan omständighet gifva stöd för den åsigten, att så förändrade förhållanden numera inträffat å berörda flygsandsfält, att dess behandling kunde afvika från det förut såsom riktigt ansedda och jemväl i utlandet för dervarande flygsandsplanteringar vedertagna.

Af dessa skäl hade domänstyrelsen afstyrkt bifall till ansökningsen.

I en till Kongl. Maj:t ingifven skrift hade derefter Helsingborgs sockerfabriksaktiebolag, med förmälan att, ehuru bolaget önskade att hela det af bolaget förut angifna område blefve åt bolaget upplåtet, fabriksanläggningen, om så blefve erforderligt, torde kunna inskränkas till ett område af endast 10 hektar, om blott detsamma gränsade intill så väl Skåne—Hallands jernväg som Rönneån, erbjudit sig att för ifrågavarande jord erlægga ett pris, beräknadt för ena hälften, belägen närmast jernvägen och ån, efter 2,000 kronor för hektar och för den andra hälften efter 1,000 kronor för hektar, varande vid denna skrift fogade utdrag af protokoll, hållna vid stadsfullmäktiges i Engelholm sammanträde den 2 maj 1890 samt vid kommunalstämmor med Höja och Rebbelberga församlingar den 5 i samma månad, äfvensom ett skriftligt yttrande af egaren till Vegeholms gods, kammarherren R. Grawenhorst-Löwenstjerne.

Af dessa handlingar inhemtades, att stadsfullmäktige uttalat som sin mening, att den ifrågasatta fabriksanläggningen icke kunde vara eldfarlig för kronoplanteringen, då faran för den vester om Skåne—Hallands jernväg belägna egentliga skogen kunde anses helt och hållet aflägsnad genom den till en bredd af 40 meter på hvardera sidan om jernvägsspåret röjda och från antändbara ämnen befriade öppna platsen, samt förmält sig på det högsta önska, att anläggandet af fabriken, för hvilken den föreslagna platsen, i anseende till terräng- och vattenförhållanden samt kommunikationer, vore den enda lämpliga, måtte medgifvas, då anläggningen vore för orten och staden af stor betydelse; att Höja församlings kommunalstämma, med framhållande af fabriken stora nytta för orten, förklarar sig anse densamma icke kunna såsom eldfarlig blifva till skada för skogen; att Rebbelberga församlings kommunalstämma, som icke heller ansåg att anläggningen kunde för skogen medföra eldfara, åberopat, hurusom det vore af stor vikt för orten, att fabriken kom till stånd, hvarigenom ett länge närdt önskningsmål vunnes, enär jorden omkring Engelholm vore särdeles lämplig för betodling, och jordbrukaren der så väl som annorstädes vore i behof att få den största möjliga afkastning af sin egendom; samt att egaren af Vegeholms gods anført, att kronoplanteringen efter hans åsigt icke komme att utsättas för ringaste fara genom den ifrågasatta hvitbetssockerfabriken, samt att då en sådan fabrik i orten vore sedan länge önskad och ingen annan lämplig plats i närheten funnes, det vore synnerligen önskvärdt, att hinder för anläggningen ej måtte ifrågakomma.

Vid besök på platsen förliden sommar hade herr statsrådet och chefen för finansdepartementet, enligt hvad han till protokollet uttalat, haft tillfälle att taga i skärskådande det område, som i ansökningsen afsåges, och an-

gränsande delar af kronoplanteringen. Den föreslagna platsen för fabriken befans efter hans åsigt icke vara lämplig, utan borde, derest någon mark för ifrågavarande ändamål komme att upplåtas, till fabriksanläggningen anvisas ett område, som begränsades af Engelholms jernvägsstations område. Rönneån och en från Rönneån till stationsområdet dragen rät linie, hvilken linie å en handlingarne i utdrag bilagd, af J. O. af Zellén år 1869 upprättad karta öfver Engelholms flygsandsplanteringar funnes utmärkt med ett rött streck. Derigenom komme fabriksområdet att på en kortare sträcka än som skulle blifva fallet, om dertill toges den af bolaget åsyftade marken, gränsa omedelbart intill kronoplanteringen, och dessutom vunnes den fördel, att en väg, som ledde till ett å kronoplanteringen beläget kronojägareboställe och en der befintlig plantskola, icke komme att afstängas.

Sedan domänstyrelsen anmodats att inkomma med utredning ej mindre om det pris, hvilket det område, bolaget begärt att få köpa, skäligen borde betinga, för den händelse Kongl. Maj:t komme att å ansökningen fästa afseende, än äfven, allt under samma förutsättning, rörande den begränsning, som å det till upplåtelse ifrågasatta området borde gifvas, och de vilkor i öfrigt, under hvilka upplåtelsen borde ega rum, hade domänstyrelsen den 12 sistlidne februari afgifvit utlåtande i berörda hänseende och dervid tillika öfverlemnadt inhemtade yttranden från vederbörande jägmästare och öfverjägmästare samt Kongl. Maj:ts befallningshafvande. Vid Kongl. Maj:ts befallningshafvandes yttrande hade jemväl fogats en af Helsingborgs sockerfabriksaktiebolag ingifven skrift i ämnet.

Jägmästaren hade ansett den nu senast föreslagna platsen för fabriksanläggningen, som, utom emot norr, hade en naturlig begränsning af jernvägen och Rönneån, och genom valet af hvilken plats vägen till kronojägarebostället ej afstängdes, vara att föredraga framför hvarje annan; och hade öfverjägmästaren häri instämt.

Bolaget hade för sin del förklarat, att, ehuru bolaget fortfarande ansåge det af bolaget ifrågasatta området vara för bolagets tilltänkta verksamhet lämpligast, bolaget likväl vore villigt att i stället inköpa den mark, som medelst den å kartan uppdragna linien funnes angifven.

Beträffande den köpeskilling, som bolaget borde betala för marken, hade jägmästaren ansett densamma böra bestämmas till ett belopp, motsvarande den afgäld af tio kronor per kvadratref, som erlades för tomtorna å norra kronoplanteringen, kapitaliserad efter fyra procent, då priset skulle blifva 2,836 kronor per hektar. Detta pris, hvare dock ej borde ingå värdet af den växande skogen, ansåge jägmästaren, i betraktande af tomtens fördelaktiga läge och lämplighet till byggnadsplats, vara mycket billigt, helst för

tomter i Engelholms stad på andra sidan af Rönneån begärdes en krona per kvadrataln, motsvarande i rundt tal 28,000 kronor per hektar.

Öfverjägmästaren hade ansett marken böra åsättas det af jägmästaren föreslagna pris af 2,836 kronor per hektar, möjligen jemnadt till 2,800 kronor per hektar, hvaremot bolaget, som dragit i tvifvelsmål rigtigheten af att till grund för priset lägga afgälden för smärre tomtplatser, förmält sig anse marken väl betald med ett belopp, beräknadt efter 2,000 kronor per hektar, hvilket pris bolaget således erbjöde sig att gälda. Kongl. Maj:ts befallningshafvande hade ansett detta pris fullt tillfredsställande, om i betraktande toges dels området större rymd, dels den inskränkning i användningen efter köpet, som borde föreskrifvas, dels ock att platsen inneslöte sandhöjder och fördjupningar, hvilkas planering medförde betydliga kostnader, hvartill komme, att skogens värde ej inginge i köpet.

Då det icke vore tvifvel underkastadt, att fabriksanläggningen komme att påkalla ökning af den å kronoplanteringen anställda bevakningspersonal, hade jägmästaren föreslagit, att bolaget måtte tillförbindas att antingen årligen till statsverket betala 600 kronor till aflöning åt en kronojägare eller ock på en gång erlægga ett belopp, motsvarande kronojägarelönen kapitaliserad, eller 15,000 kronor.

Öfverjägmästaren, som ej ansett sig kunna biträda hvad jägmästaren sålunda föreslagit, hade deremot hemställt, att till förekommande af den befarade uppkomsten af arbetarebostäder å det afsöndrade området med deraf följande olägenheter, hvilkas betydelse han ingalunda underskattade, bland köpevilkoren måtte intagas den bestämmelse, att, utöfver de boningslägenheter, som komme att inrymmas i fabrikshusen, icke några arbetarebostäder eller andra boningshus finge å området uppföras.

Enligt Kongl. Maj:ts befallningshafvandes åsigt borde förbudet mot uppförande af boningshus inom fabriksområdet endast afse arbetarebostäder, men icke kontorslokaler och boningslägenheter för de i fabriksdriften anstälde tjänstemän med familjer och tjenare, ej heller bostäder för de personer, som måste anställas för vakthållning och dylika ändamål.

Bolaget, som förmält sig icke hafva för afsigt att å fabriksområdet uppföra några bostäder för bolagets arbetare, enär bolaget tänkt sig, att desse skulle bosätta sig öster om ån inom stadens planlagda område, hade ansett något vilkor i nyssberörda hänseende ej vara erforderligt.

Jägmästaren och öfverjägmästaren hade sammanstående förordat, dels att i gränsen mellan fabriksområdet och kronoplanteringen måtte på bolagets bekostnad uppföras och underhållas stängsel, hvilket enligt jägmästarens åsigt borde vara af jern, men enligt öfverjägmästarens förmenande uppföras af bräder, å krönet förses med taggig jerltråd och å båda sidor

bestrykas med vitriollösning eller annat ämne, som gjorde trävirke svårantändligt, dels ock att upplag af stenkol eller andra bränbara ämnen icke borde få finnas invid tomtens norra gräns på visst afstånd från kronoplanteringen, och att detta område i öfrigt borde hållas fritt från lätt antändliga ämnen, såsom torrt gräs m. m. Härjemte hade föreslagits, att långs stängslet och på insidan deraf borde anläggas lämplig vattenledning från Rönneån med på korta afstånd anbragta anstalter för att på hvilken punkt deraf som helst hafva tillräcklig vattentillgång i händelse af eldsvåda inom fabriksområdet; att fabriakens ångskorsten skulle hafva sådan höjd, att gnistor derifrån ej kunde nedfalla i omgifningen; att de lokomotiv, som komma att trafikera fabriksområdet, skulle, i likhet med hvad som vore föreskrifvet beträffande de lokomotiv, som användes å Skåne—Hallands jernväg, vara försedda med gnistsläckare af bästa konstruktion; samt att skogsförvaltningen skulle vara berättigad att öfvervaka, att de till skydd mot eldfara vidtagna åtgärderna samt hägnaden bibehölles i ändamålsenligt skick.

Då det vore tydligt, att fisket i Rönneån komme att försämras genom vattnets förorenande af spillvatten från fabriken samt att följaktligen kronans inkomst af detta fiske, hvilket för närvarande vore utarrenderadt för en tid af 5 år från den 1 januari 1889 emot årligt arrende af etthundra kronor, äfven komme att minskas, hade jägmästaren ansett billigt, att bolaget förpligtades att godtgöra kronan med det belopp, hvarmed arrendeavgiften komme att understiga etthundra kronor. Öfverjägmästaren hade deremot ansett denna ersättningsfråga lämpligast kunna regleras på det sätt, att bolaget öfvertog arrende mot samma avgift, som nu därför betalades.

För egen del hade domänstyrelsen anført, att den föreslagna förändrade platsen för fabrikstomten ej allenast på de af skogsförvaltningen andragna skäl, utan äfven med hänsyn till eldfarans minskande af styrelsen förordades framför den af bolaget förut angifna; att i fråga om värdet af marken det af skogsförvaltningen uppställda priset snarare vore för lågt än för högt, i synnerhet som den af styrelsen förordade tomten angränsade Rönneån på en längre sträcka, hvarför, äfven om hänsyn skulle tagas till den fördel för ortens jordbruk, sockerfabrikens anläggning ansåges medföra, styrelsen hölle före, att försäljningspriset ej borde sättas lägre än 2,800 kronor för hvarje hektar; samt att, ehuru genom de af öfverjägmästaren och Kongl. Maj:ts befallningshafvande uppställda köpevilkor eldfaran för flygsandsfältet enligt styrelsens förmenande ej kunde anses förebyggd, dessa vilkor likväl syntes styrelsen innefatta hvad som billigtvis, om fabriksanläggningen medgäfvos, kunde bolaget åläggas för att förekomma eldsolycka å flygsandsfältet.

Tekniska högskolan, som genom remiss fått sig anbefaldt att inkomma med yttrande, huru vida hvitbetssockerfabrik vore att anse som eldfarlig

inrättning, samt i sådant fall hvilka åtgärder borde vidtagas för omgifvande trakts skyddande mot eldfara från fabriken, hade till Kongl. Maj:t öfverlemnadt ett af professoren i kemi och kemisk teknologi vid högskolan Peter Klason å högskolans vägnar afgifvet yttrande, hvori såsom slutomdöme anförts, att hvitbetssockerfabriker, så uppförda och skötta som nu för tiden vore regeln, ej kunde anses vara i egentlig mening eldfarliga, samt att de af vederbörande myndigheter föreslagna åtgärder till eldfarans minskande finge anses tillfyllestgörande.

Af handlingarne framginge, enligt hvad departementschefen vidare anført, det förslaget att invid Engelholm anlägga en hvitbetssockerfabrik omfattats med ett synnerligen lifligt intresse så väl inom Engelholms stad som inom den kringliggande trakten; att en dylik fabriksanläggning skulle komma att kraftigt bidra till höjandet af ortens jordbruk; att flertalet af de kommuner, inom hvilka de egendommar och hemman vore belägna, från hvilka mark till den vestra flygsandsplanteringen upplåtits, kraftigt och utan meningsskiljaktighet uttalat sig till förmån för ansökningen; och att, i händelse denna skulle lemnas utan afseende, den ifrågavarande anläggningen i saknad af annan närbelägen, för ändamålet lämplig plats, torde komma att förläggas till annan ort. Af alla dessa skäl hade det därför syntts honom som om den gjorda framställningen borde röna tillmötesgående, så framt sådant utan olägenheter för det allmänna kunde ega rum. Efter departementschefens uppfattning mötte därför intet hinder. Han kunde nemligen icke dela de af domänstyrelsen uttalade farhågor, att fabriken kunde komma att förorsaka kronoplanteringsens ödeläggande genom skogseld. På sätt professoren Klason i det af honom afgifna utlåtande anført, kunde en hvitbetssockerfabrik ej betraktas såsom en särskildt eldfarlig inrättning, och i hvarje händelse måste den eldfara, som under ytterst ogynnsamma förhållanden skulle kunna tänkas från fabriken, likasom från andra i flygsandsplanteringsens närhet befintliga bebodda byggnader, hota sagda plantering, betraktas såsom en ren obetydlighet i jemförelse med den fara af detta slag, som skulle kunna framkallas af trafiken å den genom planteringen framdragna jernvägen, en fara, hvilken likväl ansetts kunna förebyggas genom lämpliga försigtighetsmått.

Han tvekade därför icke att med den förändring i afseende å läget af platsen för fabriken, som af honom blifvit föreslagen, hos Kongl. Maj:t förorda bolagets ansökning om förvärfvande af mark å flygsandsplanteringen; dock syntes, med afseende å hvad öfverjägmästaren och domänstyrelsen anført, köpeskillingen böra fastställas till 2,800 kronor för hektar jemte skyldighet för bolaget att ersätta den växande skogens värde samt att öfvertaga arrenderätten till kronofisket i Rönneån.

Med anledning af hvad sålunda förekommit, har Kongl. Maj:t nu i ofvan omnämnda proposition föreslagit Riksdagen att medgifva:

dels att till Helsingborgs sockerfabriksaktiebolag måtte för anläggning af en hvitbetssockerfabrik af Engelholms vestra kronoplantering försäljes ett område af högst 10 hektar, så beläget att detsamma begränsades af Rönneån, Engelholms jernvägsstations område och en från stationsområdet till Rönneån dragen, å en af J. O. af Zellén år 1869 upprättad karta med röd färg utmärkt rät linie, under vilkor

att bolaget för sjelfva marken betalte en köpeskilling af 2,800 kronor per hektar och dessutom efter domänstyrelsens bestämmande ersatte värdet af den å området befintliga ståndskogen;

att tillträdet skulle ega rum vid köpebrevets undertecknande, då köpeskillingen för marken och lösesumman för den derå växande skogen skulle erläggas;

att bolaget efter utgången af nu löpande arrendeperiod för kronofisket i Rönneån öfvertoge detta fiske på arrende för den tid, hvarunder hvitbetssockerfabrik å det ifrågavarande området funnes, mot den arrendeavgift, som nu därför betaltes;

att å det upplåtna området ej finge uppföras andra byggnader än sådana, som erfordrades för fabriksanläggningen, och icke andra boningshus än sådana, som vore afsedda att inrymma kontorslokaler och bostadslägenheter för de vid fabriken anstälde tjenstemän med familjer och tjenare eller för de personer, som måste anställas för vakthållning och andra dylika ändamål;

att det skulle åligga bolaget att i gränsen mellan fabriksområdet och kronoplanteringen uppföra och underhålla stängsel af beskaffenhet, som af domänstyrelsen kunde godkännas;

att lätt antändliga eller eldfarliga ämnen inom det upplåtna området ej finge uppläggas eller eljest finnas på ett afstånd från stängslet af 50 meter, inom hvilken del af området jemväl barrskogen borde afrödjas; skolande området i sin helhet hållas fritt från torrt gräs, ljung och dylikt;

att långs stängslet på dess inre sida skulle af bolaget anläggas vattenledning från Rönneån med på korta afstånd anbragta anstalter för att på hvilken punkt som helst af fabriksområdet hafva lätt tillgänglig och tillräcklig vattentillgång i händelse af eldsvåda, dervid särskildt borde tillses, att vattenledningen framdroges till närheten af kolupplaget;

att ångskorstenen å fabriken skulle hafva sådan höjd, att gnistor derifrån ej kunde nedfalla i omgifningen;

att de lokomotiv, som komme att trafikera fabriksområdet, skulle vara försedda med gnistsläckare af ändamålsenlig konstruktion;

att bolaget skulle ställa sig till efterrättelse de ytterligare föreskrifter, som Kongl. Maj:t framdeles, i händelse anledning dertill yppades, kunde finna skäligt meddela till förebyggande af eldfara från fabriken;

att, på det att skogsförvaltningen måtte vara i tillfälle att öfvervaka, att de för kronoplanteringsens skyddande mot eldfara meddelade föreskrifter efterleddes, tillträde till fabriksområdet ej finge densamma förvägras;

att, derest bolaget underlåte att vidtaga till eldfarans förebyggande föreskrifna anordningar eller företoge åtgärder stridande mot de i berörda afseende meddelade föreskrifter och hvad sålunda blifvit af bolaget underlåtet eller företaget icke inom viss af domänstyrelsen förelagd tid af bolaget blefve utfördt eller afhjelpat, rättelse skulle på bolagets bekostnad ega rum genom domänstyrelsens försorg;

samt att bolaget skulle vara skyldigt att ersätta all skada, som genom dess förvällande kunde å kronoplanteringen uppkomma;

dels ock att köpeskillingen för marken och lösesumman för skogen finge, på samma sätt som köpeskillingen för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark.

Med afseende å de särskilda förhållanden, som i förevarande ärende förekommit, har utskottet, till hvars behandling omförmälda proposition blifvit hänvisad, ansett sig böra tillstyrka den föreslagna försäljningen och hemställer alltså,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må af Riksdagen bifallas

Stockholm den 21 april 1891.

På statsutskottets vägnar:

SVEN NILSSON.